

Vadības ziņojums

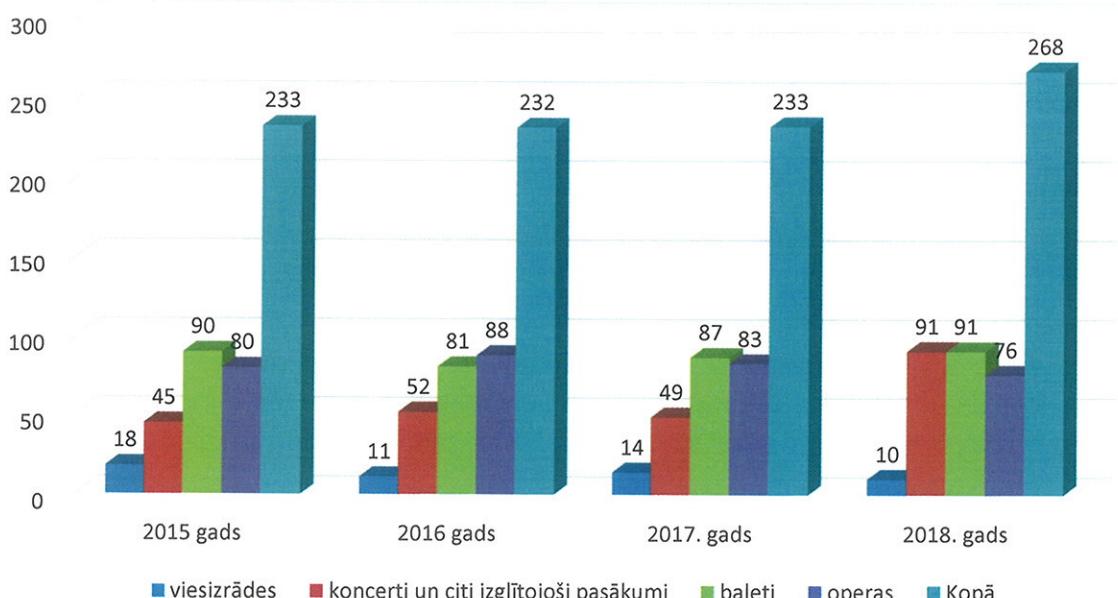
Darbības rezultāti 2018. gadā

2018. gadā VSIA „Latvijas Nacionālā opera un balets” (turpmāk - LNOB) ir īstenojusi māksliniecisko un saimniecisko darbību atbilstoši rezultatīvajiem rādītājiem, kas noteikti Kultūras ministrijas noslēgtajos līgumos par kultūras funkciju veikšanu un to finansēšanu.

Kopumā LNOB izrādījusi 275 izrādes un koncertus, no tiem 265 pasākumi notikuši Latvijas Nacionālās operas telpās (turpmāk – LNO), un 10 pasākumi pulcējuši skatītājus LNOB viesizrāžu ietvaros. Latvijas Nacionālās operas telpās notiekošās operas un baleta izrādes, koncertus un citus LNOB organizētus mākslas pasākumus 2018. gada laikā noskatījušies 174 777 skatītāji.

Kopējā izrādīto pasākumu skaita ietvaros 2018. gadā izrādes bērnu un jauniešu auditorijai noskatījušies 38 590 skatītāji. Kopumā LNOB 2018. gadā savā repertuārā iekļāvusi 39 dažādus operas un baleta iestudējumus.

Operas darbības dinamika (2015-2018)

2018. gadā LNOB izrādījusi 76 operas izrādes, 91 baleta izrādi, kā arī 91 citu pasākumu, tai skaitā kamermūzikas koncertus, izglītojošos pasākumus („Sarunas pirms pirmizrādes”), bērnu izrādes Jaunajā zālē („Mūzikas skaņas”, “Mazā burvju flauta”), kā arī izglītojošu pasākumu („Baleta pasaule”) un interaktīvu baleta projektu “Parole BBB” jeb Baleta Burzinš bērniem. Jaunajā zālē notikuši arī divi baleta žanram veltīti pasākumi – klasiskā un laikmetīgā baleta vakars „Iespējams”, kā arī Jauno horeogrāfu baleta vakars.

2018. gadā LNOB repertuāru papildināja septiņi jauniestudējumi, tai skaitā trīs operas: I. Stravinska “Izvīrtības hronika”, G. Doniceti “Dons Paskvāle” un R. Vāgnera “Klīstošais holandietis”, kā arī divi uzvedumi bērniem: “Parole BBB” un “Mazulis ausās... mūziku klausās”.

VSIA "Latvijas Nacionālā opera un balets"
2018. gada pārskats

Latvijas Nacionālais balets 2018. gadā piedāvāja skatītājiem divus baleta jauniestudējumus: J. Karlsona "Antonija#Silmači" un J. Kučera "Trīs musketieri". Sezonas beigās ar lieliem panākumiem notika tradicionālais Rīgas operas festivāls.

2018.gadā LNOB veidoja arī vairākus īpašus koncertus, kuri izpelnījās plašu publikas atsaucību – Dž. Verdi operas "Ernani" koncertuzvedumu izcilā diriģenta Daniela Orena vadībā, LNO Latvijas simtgades svētku programmas "Dzimuši Latvijā" ietvaros viesojās Bavārijas Radio simfoniskais orķestris Marisa Jansona vadībā, LNO rīkoja arī kamermūzikas koncertus 'Trīs Osokini operā' un pirmo jaunā vijolnieka Danila Buļajeva solo koncertu. 2018.gada decembrī ar lieliem panākumiem izskanēja Dž.Pučīni operas "Bezdelīga" koncertuzvedums diriģenta Jāņa Liepiņa vadībā.

2018.gada novembrī Latvijas Nacionālā opera svinēja savu simtgadi, piedāvājot skatītājiem Latvijā un pasaulei jubilejas koncertu "Mūsu operai 100" ar izcilu Latvijas un pasaules operas solistu piedalīšanos. Koncerts iekļāvās Latvijas simtgades koncertu cikla "Dzimuši Latvijā" ietvaros.

2018. gadā LNOB turpināja attīstīt 2014. gadā uzsāktu programmu „Opera tuvplānā“, kuras mērķis ir iepazīstināt dažādu mērķa grupu skatītājus ar operas vēsturi, māksliniekiem un procesiem dažāda formāta pasākumos - kamermūzikas koncertos, lekciju ciklos, izglītojošās bērnu programmās un īpašās akcijās. Šīs programmas ietvaros, kopš 2014. gada tiek rīkoti iekšējie konkursi kamermūzikas programmu sagatavošanai. Atlases process un noteikumi veicinājuši aizvien aktīvāku dažādu specialitāšu mūziķu iesaistīšanos projekta veidošanā, tādējādi sekmējot gan mākslinieku individuālo māksliniecisko izaugsmi, gan iespējas auditorijai īpašos kamermūzikas koncertos tuvāk iepazīt LNOB māksliniekus. 2018. gadā programmas ietvaros notika septiņi jauni instrumentālās un vokālās kamermūzikas koncerti Latvijas Nacionālās operas Beletāžas zālē un Jaunajā zālē.

Latvijas simtgades projekti Latvijas Nacionālajā operā

2018. gadā - Latvijas valsts dibināšanas un Latvijas Nacionālās operas trupas dibināšanas gadā LNOB skatītājiem piedāvāja īpašu saturu – izrādes un koncertus uz LNO Lielās skatuves, vēsturiskus izglītojošus materiālus sociālajos tīklos. Latvijas Nacionālās operas notikumus dažādās digitālajās platformās un medijs.

Viesizrādes Igaunijas un Lietuvas Nacionālajos operteātros

Latvijas simtgades programmas ietvaros notika viesizrāzu apmaiņa ar Igaunijas Nacionālo operu kā arī Lietuvas Nacionālo operas un baleta teātri. Igaunijas Nacionālajā operā LNOB viesojās ar izrādēm "Nabuko" un "Šeherezāde un viņas stāsti", savukārt Igaunijas Nacionālā opera Latvijas skatītājiem piedāvāja Paula Hindemita operu "Kardijaks" un Eduarda Tubina baletu "Naudas gars". Abas institūcijas viesizrāzu ietvaros sniedza arī operas Galā koncertus.

Viens no 2018./2019. gada sezonas atklāšanas nozīmīgākajiem notikumiem bija Latvijas Nacionālās operas un baleta viesošanās Lietuvas Nacionālajā operas un baleta teātrī. Vilņā skatītāji tika iepazīstināti ar Šarla Guno operu "Fausts", laikmetīgo baletu "Pērs Gints" ar Edvarda Grīga mūziku, kā arī komponista Jura Karlsona baletu bērnu auditorijai "Karlstons lido...". Lietuvas Nacionālais operas un baleta teātris Rīgas skatītājus iepazīstināja ar savu Džuzepes Verdi operas "Dons Karloss" iestudējumu, savukārt baleta cienītāji Rīgā varēja novērtēt Giedra Kupreviča baletu "Čurļonis" un baletu "Piafa".

LNOB jauniestudējumi un koncerti Latvijas simtgades programmas ietvaros

Latvijas simtgades svētku programmas ietvaros Latvijas Nacionālais balets skatītājiem piedāvāja komponista **Jura Karlsona un horeogrāfa Aivara Leimaņa baleta "Antonija #Silmači"** pasaules pirmizrādi. Autori baletu "Antonija #Silmači" radījuši, iedvesmojoties no Rūdolfa Blaumaņa lugas "Skroderdienas Silmačos" motīviem. Latvijas valsts simtgades gaidās jauniestudējums līdzās Jura Karlsona agrāko gadu baletiem "Sidrabu šķidrauts" un "Karlsongs lido..." spilgti papildināja latviešu oriģinālbaletu klāstu. Iestudējuma tiešraidi un ierakstu bija iespējams skatīties arī Latvijas Nacionālās operas patrona LMT Viedtelevīzijā, kā arī internetā un lietotnē LMT Straume.

Latvijas svētku programmas un koncertcikla "Dzimuši Latvijā" ietvaros 2018.gada 13.maijā Latvijas Nacionālajā operā viesojās izcilais latviešu diriģents **Mariss Jansons, viņa vadītais Bavārijas Radio simfoniskais orķestris** (Das Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks) un vācu vijolnieks Franks Peters Cimbermans (Frank Peter Zimmerman). Koncertu ikviens interesents tiešraidē varēja noklausīties Latvijas Radio 3 Klasika un LTV1.

16. un 17. novembrī, svinot Latvijas un Latvijas Nacionālās trupas dibināšanas simtgadi, koncertcikla "Dzimuši Latvijā" ietvaros notika **Latvijas Nacionālās operas koncerts "Mūsu operai – 100"** ar izcilu Latvijas un ārvalstu viesmākslinieku piedalīšanos. Koncertu tiešraidē un ierakstā vietnē OPERAVISION.EU varēja vērot visā pasaulē. Tiešraidē to pārraidīja arī LR3 Klasika, savukārt ierakstā koncerts bija skatāms LTV1.

2018/2019.gada sezonu LNOB uzsāka ar **Riharda Vāgnera opera "Klīstošais holandietis"** jauniestudējumu. Vāgnera "Klīstošais holandietis" bija pirmā opera, ar ko 1918. gadā savu darbību uzsāka jaundibināta Latvju operas trupa. Jauniestudējuma muzikālais vadītājs ir Mārtiņš Ozoliņš, režisors Viesturs Kairišs, scenogrāfs Reinis Dzudzilo, kostīmu māksliniece Krista Dzudzilo, titullomā – pasaules slavu guvušais latviešu basbaritons Egils Siliņš. "Klīstošā holandieša" iestudējumu interesenti visā pasaulē tiešraidē un ierakstos varēja noskatīties digitālajā platformā "Opera Vision".

2018. gadā noslēdzās **Latvijas Nacionālās operas simtgadei veltīts operas libretu konkurs**. Konkursa mērķis bija nākotnē Latvijā radīt vismaz trīs jaunas dažāda žanra operas. Konkurss tika rīkots trīs kategorijās – pilna apjoma opera LNO Lielās zāles skatuvei, kameropera LNO Jaunās zāles skatuvei un pilna apjoma opera bērnu auditorijai LNO Lielās zāles skatuvei. Par konkursa uzvarētāju nekļuva neviens no konkursa dalībniekiem, taču vairāki libreti atzīti par pilnveidojamiem tālākā virzībā uz sasniedzamu rezultātu.

Gaidot Latvijas Nacionālās operas trupas simtgadi, tapa **grāmata "No skices līdz izrādei: Latvijas Nacionālā opera un balets 1918 – 2018"**. Grāmata apkopo vizuālās liecības par izcilāko veikumu scenogrāfijas un kostīmu mākslas jomā Latvijas Nacionālās operas kolektīva un Latvijas Nacionālā baleta darbības laikā – kopš trupas dibināšanas 1918. gadā līdz pat mūsdienām. Grāmatu veidojuši muzikologs Mikus Čeže, mākslas vēsturnieces Anna Ancāne un Anita Vanaga, mākslinieks Guntars Sietiņš. Grāmata ieguvusi Latvijas grāmatizdevēju asociācijas grāmatu mākslas konkursa "Zelta ābele" Gada balvu kategorijā *Mākslas izdevumi* 2018. gadā.

Operas uzvedumu tiešraides

2018.gadā LNOB turpināja veiksmīgi uzsākto darbu – veidot operas izrāžu tiešraides un ierakstus starptautiskajai un Latvijas auditorijai. Starptautiskajā operas platformā OPERAVISION.EU pārraidītas divas izrādes – sezonas atklāšanas jauniestudējums "Klīstošais holandietis", pulcējot 16 000 skatītāju visā pasaule, kā arī Latvijas Nacionālās operas simtgades jubilejas koncerts "Mūsu operai – 100", kurš ieguva plašu publicitāti sociālajos tīklos (440 000 interesentu) arī reklāmas kampaņas laikā. Opera "Klīstošais holandietis" tiešraidē tika demonstrēta arī Latgales vēstniecībā "Gors". 2018.gadā Latvijas Nacionālā opera kopā ar 14 izcilākajiem Eiropas operteātriem tika uzaicināta piedalīties jaunizveidotā Eiropas kultūras medijā *ARTE Opera Season*.

LNOB veic visu savu pirmizrāžu un īpašo koncertu videoierakstus profesionālā HD kvalitātē, kā arī uzsāka sadarbību ar Kultūras Informācijas sistēmu centru (KISC) digitālā mantojuma izveidē un pieejamībā plašām auditorijām.

2018.gadā izveidojās veiksmīga sadarbība ar *Latvijas Mobilo Telefonu*. Tiešraidē tika pārraidīts A.Leimaņa un J.Karlsona balets "Antonija# Silmači"

Izglītības programmas skatītājiem

2018.gadā LNOB piedāvāja skatītājiem vairākas jaunas izglītojošās programmas. Paralēli skatītāju iecienītajām "Sarunām pirms pirmizrādes", skolēnu konkursam "Ceļojums uz operu", kā arī izrādēm Jaunajā zālē, izstrādāts LNOB izrāžu ceļvedis visām bērnu, skolēnu un jauniešu vecuma grupām, veidojot un realizējot piedāvājumu projektam "Latvijas skolas soma".

2018.gadā izveidoti divi jauni izglītojošie projekti, kas izpelnījušies skatītāju atsaucību – interaktīvs projekts bērniem par baletu "Parole BBB"(Baleta Burziņš bērniem) un koncerts 0 - 3 gadus veciem mazuļiem un ģimenēm "Mazulis ausās... mūziku klausās".

Mākslinieciskās attīstības plāni

Jau 2018. gadā ir uzsākts darbs pie jaunajiem LNOB iestudējumiem un programmām 2019. gadam, turpinātas izglītojošās programmas bērnu un jauniešu auditorijai, kā arī kamermūzikas programma beletāžas zālē,

2019.gadā sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru (KISC) tiks uzsāktas LNOB pirmizrāžu un iestudējumu tiešraides Latvijas reģionos, turpināta sadarbība ar starptautiskajām digitālajām platformām *OperaVision.eu* un *ARTE Opera Season*.

LNOB uzsākusi darbu pie diviem jauniem iestudējumiem 2020. gada repertuāram. Top jauna kameropera "Emīla nedarbi" iestudējumam Jaunajā zālē, kā arī uzsākts darbs pie J.Lūsēna "Leļļu operas" jauniestudējuma.

Jauniestudējumi

2019. gada plānotie jauniestudējumi :

R.Leonkavallo / I.Montemeci Režisors A. Karapetjans	PAJACI. BURVESTĪBA.	opera	Lielā zāle	21.02.2019.
Mūzika S.Rahmaninovs L.Leimane Horeogrāfs Antons Freimans Mūzika J.Šipkēvics, M. Čudars, K. Kurdeko Horeogrāfs E. Leimane	HAMLETS NESTĀSTI MAN PASAKAS	balets	Lielā zāle	12.04.2019.
Mūzika F.Pulenks Režisors V. Busārs	KARMELĪŠU DIALOGI	opera	Lielā zāle	24.05.2019.
Mūzika I.Kalnīņš Režisors L. Groza-Ķibere	SPĒLĒJU, DANCOJU	opera	Lielā zāle	26.09.2019.
P.Akimkins Horeogrāfs-režisors S.Zemļānskis	TRĪS DRAUGI	balets	Lielā zāle	29.11.2019.

Saimnieciskā darbība

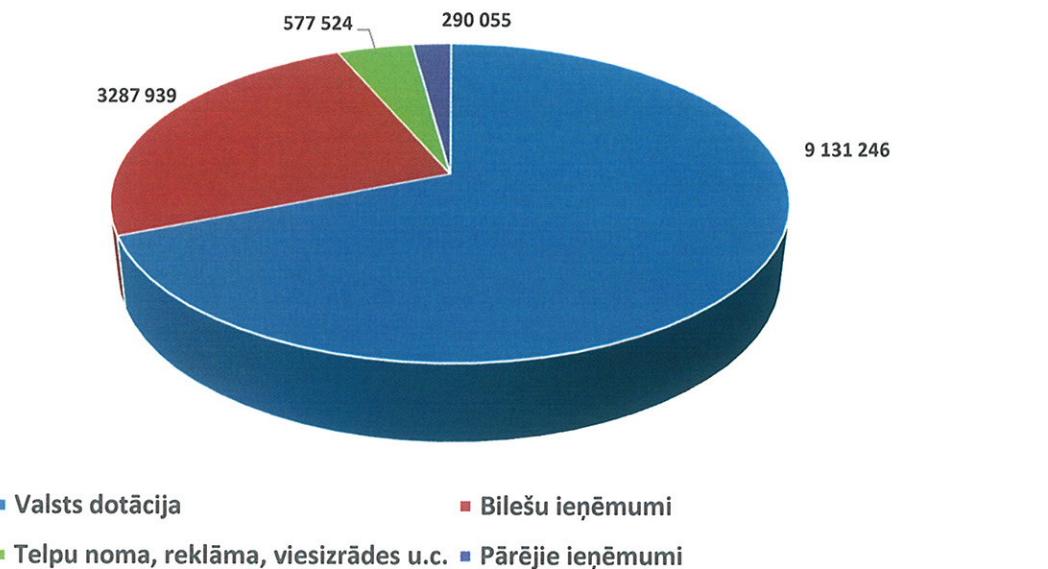
LNOB ieņēmumu struktūru veido valsts dotācija un pašu ieņēmumi. Valsts atbalsts sastāv no vispārējās valsts dotācijas darbības uzturēšanai, mērķdotācijas un pašvaldības finansējuma. 2018.gadā LNOB atzinusi ieņēmumos valsts dotāciju EUR 9 131 246 apmērā, kas ir par EUR 1 377 139 vairāk nekā 2017.gadā, kur būtiskāko dotācijas pieauguma daļu

veidoja mērķdotācijas Latvijas valsts simtgades īpašo pasākumu organizācijai un tehniskās bāzes uzlabošanai.

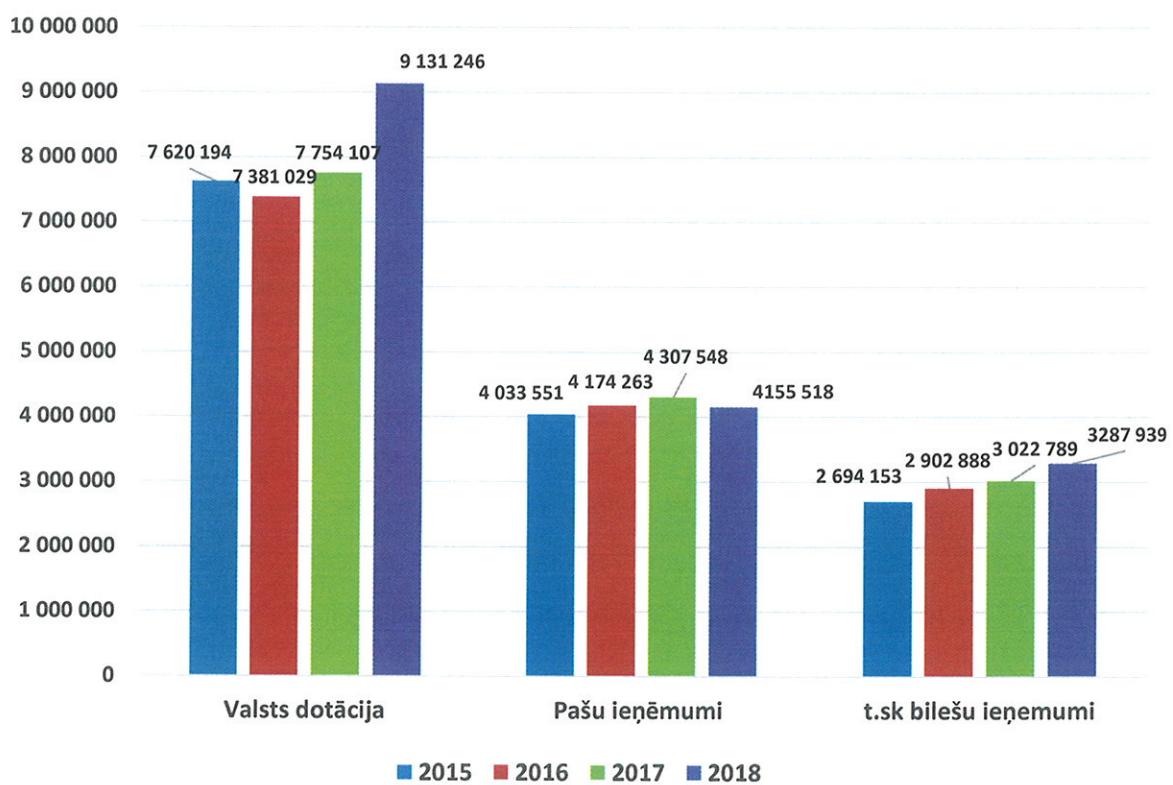
	2015	2016	2017	2018
Dotācija, t.sk.:	7 620 194	7 381 029	7 754 107	9 131 246
Vispārējā valsts budžeta dotācija darbības uzturēšan	6 729 273	6 830 790	7 289 230	7 954 457
Mērķdotācijas	880 921	541 239	455 877	1 168 189
Pašvaldību finansējums	10 000	9 000	9 000	8 600

Pašu ieņēmumu apjoms kopējā ieņēmumu struktūrā ir stabilizējies, savukārt pašu ieņēmumu lielākā pozīcija - billešu ieņēmumi uzrāda 1% pieaugumu, kas skaidrojami ar veiksmīgkiem billešu pārdošanas rezultātiem un līdzsvarotu, dažādas intereses apmierinošu repertuāru. Ieņēmumu dinamikā neliels samazinājums pašu ieņēmumos ir skaidrojams ar izmaiņām ziedoju mu nodokļu politikā, kas ir būtiski samazinājusi uzņēmēju interesi veikt ziedoju mu kultūras organizācijām.

2018. gada ieņēmumu struktūra

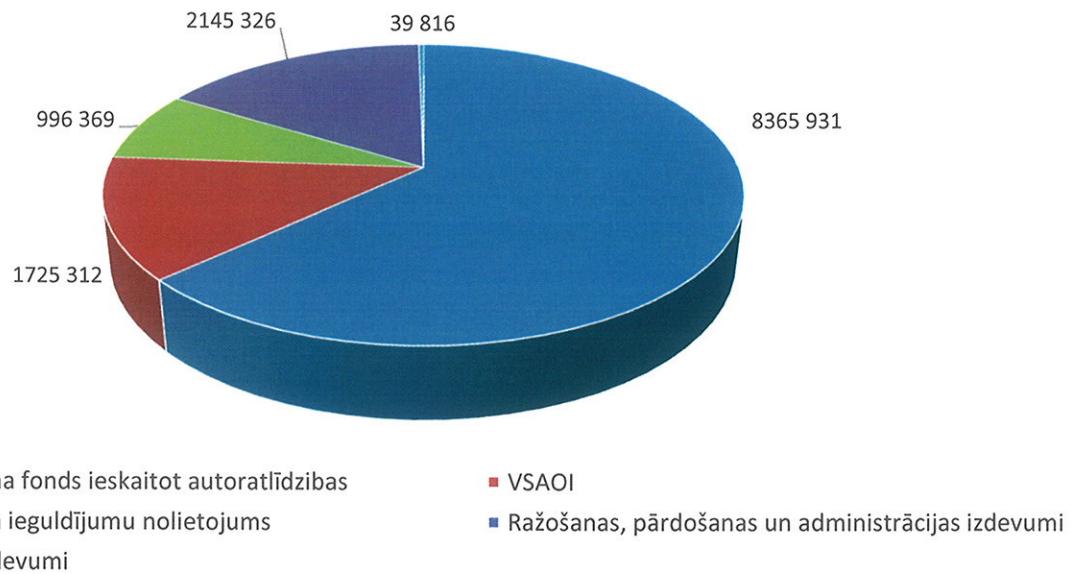
Ieņēmumu dinamika 2015.-2018.

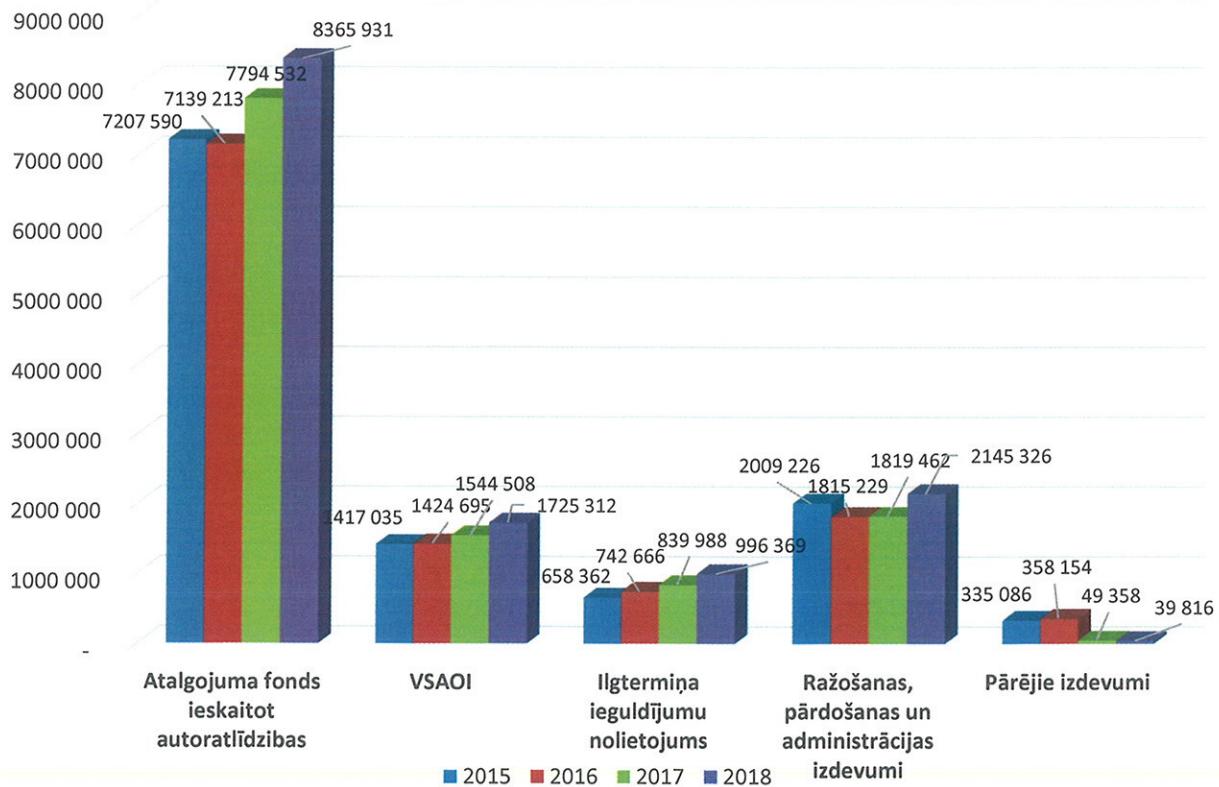
VSIA "Latvijas Nacionālā opera un balets"
2018. gada pārskats

LNOB izdevumi 2018. gadā bija EUR 13 272 754 apmērā, no kuriem 76 % ir darba samaksa, tai pielīdzinātas izmaksas un ar to saistītie nodokļi. Atalgojums un tam pielīdzinātas izmaksas veido EUR 8 365 931, kas pret 2017.gadu ir pieaudzis par 7% un šis pieaugums ir skaidrojams atalgojuma palielināšanu tehniskajam personālām un atlīdzību Latvijas un operas simtgades pasākuma veidotājiem un dalībniekiem.

2018. gada izdevumu struktūra

Izdevumu dinamika 2015-2018

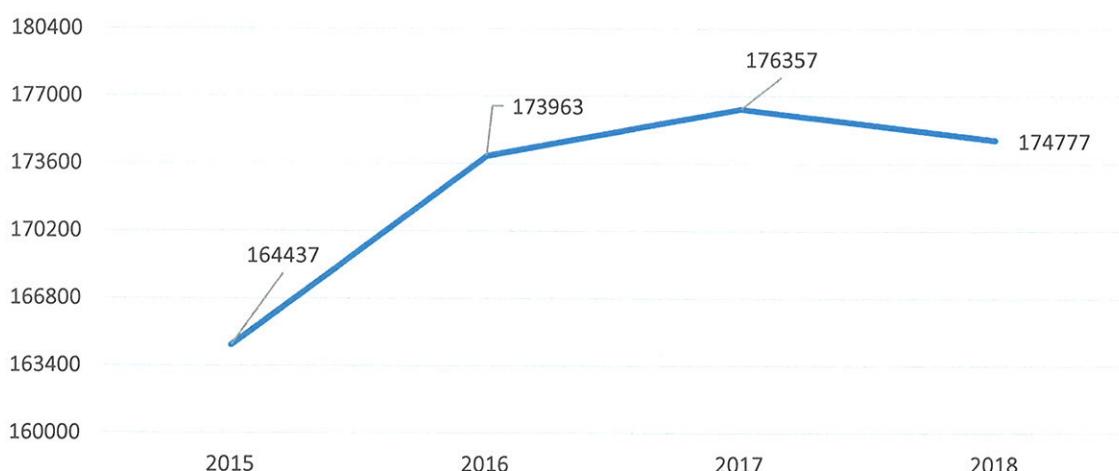

VSIA "Latvijas Nacionālā opera un balets"
2018. gada pārskats

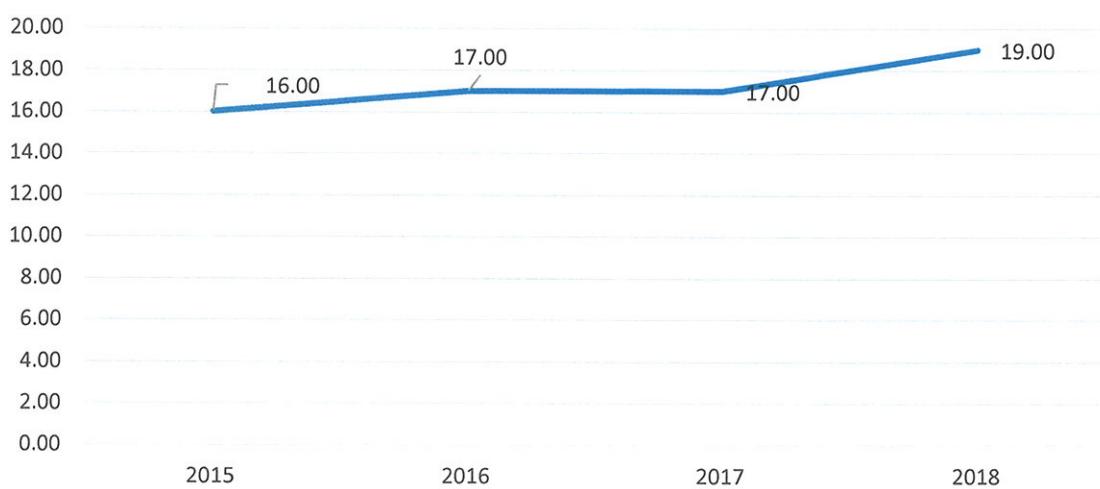
Izdevumu dinamika 2015.- 2018.gada griezumā būtiski nemainās. Lielākā izdevumu daļa ir darba alga, tai pielīdzinātās izmaksas, ar to saistītie nodokļi, kas 2018.gadā kopā veido EUR 10 091 243. Līdzīgi ražošanas, pārdošanas izdevumi ir palielinājušies saistībā ar Latvijas un operas simtgades vērienīgajiem pasākumiem.

2018. gadā LNOB apmeklētāju skaits nav būtiski mainījies salīdzinājumā ar 2017. gadu, taču vidējā biļešu cena pieaugusi par 2 eiro, kas skaidrojams ar vērienīgajiem Latvijas valsts simtgades koncertiem un iestudējumiem, kas ietekmēja vidējos biļešu cenas rādītājus.

Apmeklētāju skaita dinamika

Vidējā biļetes cenas dinamika (EUR)

Pirmizrāžu biļešu cenas 2018. gadā bijušas no 9 līdz 65 eiro, savukārt uz repertuāra izrādēm – no 7 līdz 35 eiro. Cenu veidošanā tiek ņemts vērā pieprasījums un piedāvājums, un vispieprasītākajām izrādēm tiek piemērota dinamiska cenu veidošanas stratēģija. Vienlaikus LNOB turpina īstenot dažādas atbalsta programmas sociāli jūtīgākajiem sektoriem – pensionāriem, studentiem un skolēniem, garantējot LNOB pasākumu pieejamību plašai

auditorijai. Lai operas un baleta izrādes varētu baudīt arī sociāli visneatīkotākie Latvijas iedzīvotāji, LNOB aktīvi darbojas labdarības programmās, atvēlot tām 2018. gadā 2357 bezmaksas biļetes un nodrošinot minēto sociālo grupu pārstāvjiem biļetes par pazeminātām cenām (2017. gadā kopsummā 1648 biļetes).

Finanšu un operatīvās vadības riski

Finanšu vadības riski

- Galvenais finanšu vadības risks ir pretruna starp nepieciešamību plānot LNOB budžetu triju gadu griezumā un valsts budžeta faktisko plānošanu viena gada ietvaros. Repertuāra un mārketinga aktivitāšu plānošana notiek daudz ilgākā, vairāku gadu perspektīvā, tāpēc finansiālā nenoteiktība un neparedzētie apstākļi, kas iespaido katra konkrētā gada budžeta apstiprināšanu, var būtiski ietekmēt arī LNOB finansiālos rezultātus un radošos plānus.
- Budžeta dotācijas samazinājums, kas var būtiski ietekmēt gan māksliniecisko, gan saimniecisko darbību. Ņemot vērā, ka LNOB ir salīdzinoši maza mainīgo izmaksu daļa, straujš dotācijas samazinājums var radīt vispārējās darbības paralīzi.
- Izmaiņas valsts nodokļu politikā attiecībā uz PVN regulējumu biļešu ieņēmumiem var atstāt negatīvu ietekmi uz LNOB pašu ieņēmumiem, ko nevarēs kompensēt ar biļešu cenu maiņu. Izmaiņas nodokļu politikā attiecībā uz autoratlīdzības aplikšanu ar VSAOI, kas būtiski palielina jauniestudējumu un repertuāra izrāžu izmaksas.
- Valsts kopējais ekonomiskais stāvoklis, kas atspoguļojas iedzīvotāju pirkstspējā. Kultūra nav pirmās nepieciešamības prece, līdz ar to, samazinoties mājsaimniecības iztikas līdzekļiem, tās primāri atteiksies no maksas kultūras pasākumu apmeklējuma.

Operatīvās vadības riski

- Nepietiekams telpu nodrošinājums neļauj pilnībā nodrošināt operas māksliniecisko pamatdarbību.

Telpu trūkuma dēļ mēģinājumu procesam tiek izmantota LNOB Jaunā zāle, kas līdz ar to vien ierobežotā apmērā izmantojama publiskiem pasākumiem, kas nodrošinātu ne vien mazo formu māksliniecisko jaunradi, bet arī papildus ieņēmumus. Telpu trūkums apgrūtina gan kora mākslinieku darbu, gan rada papildus izdevumus par telpu īri.
- Nepietiekams tehniskais nodrošinājums apdraud operas māksliniecisko sniegumu gan īsterminā, gan ilgtermiņā.

Orķestra instrumentu nolietojuma stāvoklis ir kritisks un dažos gadījumos apdraud māksliniecisko sniegumu jau īsterminā, savukārt visu orķestra instrumentu plānveidīga nomaiņa ir kapitālieguldījums, kas pārsniedz operatīvās līdzekļu pārvaldības iespējas.
- Investīcijas LNOB vēsturiskās ēkas uzturēšanā prasa būtiskus kapitālieguldījumus papildus tekošiem ekspluatācijas izdevumiem.

Operas vēsturiskā ēka prasa kapitālieguldījumus, lai saglabātu ēkas reprezentatīvo un funkcionālo stāvokli un novērstu apdraudējumus.

2018. gadā noslēgts līgums starp LNOB un SIA "Sindiks" par 2018. gada finanšu pārskatu revīziju, par ko iesniegts neatkarīgu revidēntu ziņojums.

Priekšlikumi par sabiedrības peļņas izlietošanu vai zaudējumu segšanu

LNOB 2018. gadu noslēdza ar peļņu EUR 12 749 pēc nodokļu nomaksas. Valde iesaka esošo peļņu novirzīt LNOB darba drošības un ugunsdrošības sistēmas uzlabošanai.

Notikumi pēc pārskata gada pēdējās dienas

No pārskata gada beigām līdz šodienai nav notikuši nekādi svarīgi notikumi, kas varētu būtiski ietekmēt gada pārskata novērtējumu.

Rīgā, 2019. gada 15. aprīlī

Zigmars Liepiņš
(Valdes priekšsēdētājs)

Inese Eglīte
(Valdes locekle)

Daina Markova
(Valdes locekle)

The image shows three handwritten signatures in blue ink. Each signature is placed above a horizontal line. Below each line, the word "paraksts" is written in black text. The first signature is for Zigmars Liepiņš, the second for Inese Eglīte, and the third for Daina Markova.